

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **Ing. A. M.**, zastoupena JUDr. Jitkou Šindelkovou, advokátkou se sídlem Spálená 87/11, Praha 1, proti žalovaným: **1) Zeměměřický a katastrální inspektorát v Praze,** se sídlem Pod Sídlištěm 1800/9, Praha 8, **2) Katastrální úřad Praha - východ**, se sídlem Pod Sídlištěm 1800/9, Praha 8, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **A. Š.**, zastoupen JUDr. Evou Vitejčkovou, advokátkou se sídlem Komenského nám. 56, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2009, č. j. 9 Ca 24/2009 - 169,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2009, č. j. 9 Ca 24/2009 – 169, **se** ve výroku II., III. a IV. **zrušuje** a věc **se** v tomto rozsahu **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 10. 6. 2009 (v písemném vyhotovení nesprávně uvedeno 10. 7. 2009), č. j. 9 Ca 24/2009 - 169, ve výroku II. zamítl žalobu proti rozhodnutí Zeměměřičského a katastrálního inspektorátu v Praze (dále jen „katastrální inspektorát“) ze dne 20. 9. 2002, č. j. O-58/527/2001-2/Pav, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) a potvrzeno rozhodnutí Katastrálního úřadu Praha – východ ze dne 14. 6. 2001, č. j. 190 20-OR-22/2001, ve věci opravy chyby v katastrálním operátu podle ust. § 8 zákona č. 344/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „katastrální zákon“), jímž byl zrušen zápis parcely č. 1585 na LV č. 2846 pro k. ú. Stará Boleslav a byly zapsány parcely p. č. 1585/1 až 1585/8 podle stavu zápisu pozemkové knihy, kn. vl. č. 122 pro k. ú. Stará Boleslav. V odůvodnění rozsudku k tomuto výroku městský soud uvedl, že oprava chyby v katastrálním operátu neřeší otázku, kdo je vlastníkem, nýbrž se jí pouze upřesňuje a vymezuje, k jaké nemovitosti vymezené

geometrickým určením je vlastník nemovitosti v katastru nemovitostí evidován. Pro posouzení žalobních námitek je rozhodné, zda vůbec došlo k chybě v katastrálním operátu vyznačením pozemku p. č. 1585 místo pozemků p. č. 1585/1 až 1585/8 a zda takto zachycený stav neodpovídal zjištěným podkladům a musel být opraven. K tomu městský soud konstatoval, že k opravě chyby došlo na základě několika skutečností. Nejbližším a nejzávaznějším právním důvodem byl zápis práv stěžovatelky z dohody o vydání nemovitostí do evidence nemovitostí, kterou dne 16. 10. 1991 uzavřel jako osoba vydávající Technomat, s. p. a jako příjemci stěžovatelka a A. Š. (dále jen „osoba zúčastněná na řízení“). Tato dohoda registrovaná rozhodnutím Státního notářství Praha – východ dne 11. 11. 1991 byla podkladem pro zápis do evidence nemovitostí. Registrace dohody byla provedena ve prospěch smluvních stran a stěžovatelka v té době zřejmě nezpochybnila geometrické i polohové určení pozemků p. č. 1585/1 až 1585/8, které jsou uvedeny v dohodě o vydání jako parcely tvořící pozemek č. 1585. Stěžovatelka, jinak svolná se svým vlastnictvím, se tedy nyní, poněkud neopatrně, dovolává právního stavu, který by mohl vyvolat pochybnosti o oprávněnosti vydání pozemků. Pokud bylo v dohodě o vydání nemovitostí použito k označení předmětu převodu slovní spojení „parcela č. 1585 sestávající se ze samostatných parcel s č. 1585/1-8P“, šlo o užití srovnání současného stavu se stavem podle pozemkového katastru, jaké bylo běžně používáno k identifikaci vydávaných nemovitostí jak podle zákona č. 87/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tak i podle zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V restitučních řízeních byl běžně, a zcela legitimně, v listinách a rozhodnutích uváděn jak původní stav podle pozemkových knih označením původních parcel, tak i stav nový podle evidence nemovitostí či katastru nemovitostí. To v případě shody výměr znamenalo, že se vydává původní parcela existující ovšem již v parcelách nově označených. Toto vymezení, převzaté zejména za účelem jednoznačné identifikace vydávaných pozemků i dle stavu v pozemkové knize pro účely ověřování restitučních nároků, bylo obdobně užito i v předmětné dohodě, o čemž svědčí označení celého pozemku p. č. 1585 právě „k. p.“ Z rozhodnutí správních orgánů obou stupňů o opravě chyby podle názoru městského soudu vyplývá, že při provedení opravy v katastru nemovitostí nevycházely jen z údajů obsažených v dohodě o vydání, ale také z údajů v evidenci nemovitostí a v pozemkové knize, a rovněž ověřovaly existenci pozemků p. č. 1585/1 až 1585/8. V této souvislosti městský soud odkázal na ověřenou kopii geometrického plánu z roku 1962 s tím, že i ve spojení s dalšími listinami prokazujícími založení práva správy národního majetku s vyznačeným záměrem geometricky oddělit pozemky pro jejich využití socialistickými organizacemi a úřady svědčí o tom, že k oddělení pozemků došlo na podkladě listin prokazujících změny v geometrickém určení pozemků již od roku 1962. Není na soudu, aby nyní hodnotil účelnost dělení pozemku v roce 1962. Městský soud zdůraznil, že rozsah vlastnictví stěžovatelky a osoby zúčastněné na řízení nebyl opravou údajů v katastru nemovitostí narušen, neboť tato sledovala jen geometrický stav v katastrálním operátu a správné označení původního pozemku. Katastrální úřad tedy postupoval v souladu s ust. § 8 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona, když opravil chybné údaje vzniklé zřejmým omylem při vedení a obnově katastru. Na základě uvedených skutkových zjištění neobstojí žádná z námitek obsažených v žalobě i v řadě dalších stěžovatelčiných podání. Tyto námitky jsou založeny na subjektivním přesvědčení stěžovatelky, že v současné době lze zpochybnit rozdělení předmětného pozemku, ačkoliv k tomu nejsou žádné skutkové ani právní důvody. Důvodná není ani námitka, že opravou chyby v katastrálním operátu došlo ke změně právního vztahu bez řádné listiny. Stěžovatelka byla i po provedené opravě stále

spoluvlastnicí pozemků p. č. 1585/1 až 1585/8, podle dohody o vydání, tedy pozemků existujících ve stejné výměře jako byl původní pozemek p. č. 1585. Tento pozemek jen získal jiné značení v parcelách č. 1585/1 až 1585/8, a to na základě listin, jejichž existence a účel byly prokázány. Námitky týkající se řízení u Okresního soudu Praha - východ vedeného pod sp. zn. 5 C 39/2007, které bylo pravomocně ukončeno usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 12. 7. 2007, č. j. 27 Co 61/2007 - 839, nejsou v dané věci relevantní a odkaz na námitky uplatněné v uvedeném řízení není dostatečně konkrétní. Městský soud zohlednil, že ačkoliv stěžovatelka již není v době vydání tohoto rozsudku již spoluvlastnicí předmětných nemovitostí, neubral jí právo na projednání podané žaloby, neboť zákonnost napadeného správního rozhodnutí posuzoval v souladu s ust. § 75 odst. 2 s. ř. s. podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době jeho vydání, kdy byla stěžovatelka aktivně legitimována k hájení svých práv a zájmů.

Stěžovatelka podala v zákonné lhůtě proti výroku II. tohoto rozsudku kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti nejprve zrekapitulovala dosavadní průběh správního i soudního řízení a odkázala na své stanovisko ze dne 9. 3. 2009, ve kterém mimo jiné vyvrátila nesprávné tvrzení osoby zúčastněné na řízení, že nemá aktivní legitimaci k vedení sporu. Je tomu tak proto, že částečným soudním smírem nepřevzala osoba zúčastněná na řízení celou parcelu č. 1585 včetně všech budov, které se na ní nacházejí, když teprve na základě soudem potvrzeného správného zápisu předmětné parcely v katastrálním operátu bude možno znovu posoudit obsah uzavřeného částečného soudního smíru. Nezákonnost napadeného rozsudku ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje stěžovatelka předně v tom, že nebyla respektována závaznost státním notářstvím registrované dohody o vydání věci. Dále namítala, že nebylo přihlédnuto k tomu, že předmětný zápis v pozemkové knize byl prokazatelně vadný a byl proveden v naprostém rozporu s tehdy platnými právními předpisy, bez příslušné listiny o dělení parcel a budov na ní se nacházejících. V daném případě nebylo možno opravit vadný zápis v dávno uzavřené pozemkové knize a opravit skutečnost, že rozdělení st. p. č. 1585 nebylo provedeno v pozemkovém katastru. Rovněž nebylo přihlédnuto k tomu, že opravou chyby došlo ke změně právního vztahu, který není doložen žádnou listinou. K žádné chybě v evidenci nemovitostí, která by mohla být opravena podle ust. § 8 katastrálního zákona, tedy nedošlo. Nebylo přihlédnuto ani k tomu, že nelegálním zásahem do katastrálního operátu byl v katastru nemovitostí vytvořen stav, který je v naprostém rozporu se skutečným stavem v terénu. Městský soud rovněž postupoval v rozporu se závazným právním názorem zvláštního senátu vysloveným v usnesení ze dne 3. 9. 2008, č. j. Konf 47/2007 - 15, neboť se zabýval obsahem vlastnické listiny (dohody o vydání věci), tuto vykládal a měnil podle vlastní úvahy, což správnímu soudu při přezkoumávání správnosti opravy chyby v katastrálním operátu nepřísluší. V další námitce stěžovatelka uvedla, že o budovách, které byly nezákonným zásahem katastrálního úřadu rovněž rozděleny, není v napadeném rozsudku ani zmínka. Městský soud nesprávně vyložil i označení „k. p.“ uvedené v dohodě o vydání a rovněž nesprávně citoval některé části této dohody. Stěžovatelka se brání tomu, aby na základě nezákonných machinací socialistických organizací při správě předmětného majetku dávno před jeho restitucí bylo nyní opravou chyby zasahováno do jejích vlastnických práv. Převážná část odůvodnění napadeného rozsudku vychází z nesprávného právního názoru o označení předmětu převodu, který nemá oporu ani v provedeném dokazování. Stěžovatelka také zpochybnila závěry městského soudu týkající se geometrického plánu

z roku 1962. Za zcela nesprávné považuje i jeho závěr, že rozsah jejího vlastnictví nebyl opravou údajů v katastru narušen. Podle názoru stěžovatelky městský soud nesprávně uvedl, že již není spoluvlastnicí předmětných nemovitostí. I v případě, že vycházel v předstihu ze skutečnosti, že jeho rozhodnutí je v právní moci, pak podle uzavřeného částečného soudního smíru je minimálně sporné podílové spoluvlastnictví budov, které po nezákonné opravě chyby v katastrální operátu nejsou vůbec evidovány. Proto je i nyní stěžovatelka aktivně legitimována k hájení svých práv a zájmů. Za zavádějící pak považuje i argumentaci městského soudu, že ani soud v občanskoprávním řízení nezpochybnil předmět vypořádání spoluvlastnictví v pozemcích p. č. 1585/1 až 1585/8. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení.

Katastrální inspektorát ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své vyjádření k žalobě. Názor stěžovatelky, která se domnívá, že dohoda o vydání věcí byla sepsána a uzavřena pouze na základě tehdy současného výpisu z evidence nemovitostí, je nesprávný. Žádná z námitek uvedených stěžovatelkou v kasační stížnosti i v ostatních obsáhlých podáních nemůže podle katastrálního inspektorátu obstát. Všechny jsou založeny na jejím subjektivním přesvědčení ve snaze zpochybnit rozdělení pozemku p. č. 1585 v roce 1962. Katastrální inspektorát se ve všech ohledech ztotožnil se závěry městského soudu, který pečlivě přezkoumal všechny předložené písemné důkazy založené ve správním spise. Proto navrhl, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Osoba zúčastněná na řízení ve vyjádření ke kasační stížnosti označila napadený rozsudek za správný. Podle jejího názoru se městský soud dostatečně vypořádal se všemi žalobními námitkami, a to na základě správných a úplných skutkových zjištění, které posoudil správně i po právní stránce. Oprava v katastrálním operátu měla výhradně evidenční charakter, bez jakékoliv konsekvence z hlediska vlastnických práv stěžovatelky. K dohodě o vydání pozemků osoba zúčastněná na řízení uvedla, že v dané věci není rozhodné, jaký byl fyzický stav pozemků a z jakého důvodu došlo k dělení a zda toto bude účelné. Stejně tak je nerozhodné, jaké je příslušenství těchto pozemků a jaké stavby se na nich nacházejí. Stěžovatelka již není spoluvlastnicí předmětných nemovitostí, neboť se jich dobrovolně vzdala dohodou uzavřenou s osobou zúčastněnou na řízení. Nemůže mít tedy na výsledku tohoto soudního sporu žádný právní zájem. Osoba zúčastněná na řízení proto vyjádřila pochybnost, zda je k dalšímu vedení řízení jakkoliv věcně legitimována, když se práv, jež by, i jen teoreticky, mohla být opravou dotčena, sama vzdala a k předmětným pozemkům nemá žádný právní vztah. Proto osoba zúčastněná na řízení navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti, a přitom shledal vadu uvedenou v odstavci 3, k níž musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Předmětem správního řízení byla v daném případě oprava chyby v katastrálním operátu podle ust. § 8 katastrálního zákona. Protože po změně právní úpravy soudního přezkumu správních rozhodnutí účinné od 1. 1. 2003 bylo sporné, zda rozhodnutí vydaná podle citovaného ustanovení podléhají soudnímu přezkumu v občanském soudním řízení,

nebo ve správním soudnictví, zabýval se touto otázkou zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ve znění pozdějších předpisů. Tento senát usnesením ze dne 2. 9. 2004, č. j. Konf 62/2003 - 15 (publikováno pod č. 403/2004 Sb. NSS) rozhodl, že příslušný vydat rozhodnutí ve věci žaloby proti rozhodnutí zeměměřického a katastrálního inspektorátu o opravě údajů v katastrálním operátu je soud ve správním soudnictví. Stejný závěr vyslovil zvláštní senát i v dané věci v usnesení ze dne 3. 9. 2008, č. j. Konf 47/2007 - 13. V návaznosti na právní názor vyslovený v usnesení ze dne 2. 9. 2004, č. j. Konf 62/2003 - 15, pak Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 5. 2005, č. j. 2 Aps 3/2004 - 42 (publikovaný pod č. 720/2005 Sb. NSS), dospěl k závěru, že pokud Nejvyšší správní soud akceptoval příslušnost soudu činného ve správním soudnictví ve věcech přezkumu rozhodnutí správního orgánu o opravě údajů v katastrálním operátu podle ust. § 8 katastrálního zákona, je tím zároveň vysloveno, že v takovém správním řízení se rozhoduje o veřejných subjektivních právech fyzických a právnických osob ve smyslu ust. § 2 s. ř. s. V opačném případě by příslušnost správních soudů postrádala jakékoliv racionální opodstatnění. Rovněž v rozsudku ze dne 7. 8. 2006, č. j. 2 As 58/2005 - 125 (publikovaný pod č. 986/2006 Sb. NSS), v němž se Nejvyšší správní soud zabýval povahou rozhodnutí o opravě údajů v katastrálním operátu, uvedl, že *„[r]ozhodnutí o neprovedení opravy údajů v katastrálním operátu podle § 8 zákona ČNR č. 344/1992 Sb., katastrálního zákona, je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.“*

Stěžovatelka v dané věci podala žalobu ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s., podle kterého ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li s. ř. s. nebo zvláštní zákon jinak. Aktivně legitimována k podání žaloby podle ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. je tedy osoba, která tvrdí, že byla zkrácena na svých veřejných subjektivních právech (§ 2 s. ř. s.) tím, že napadené správní rozhodnutí její práva nebo povinnosti zakládá, mění, ruší nebo závazně určuje jinak, než stanoví zákon, nebo byl proveden (vydán) v řízení, v němž byla porušena procesní práva dotyčné osoby tak, že to mohlo mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Žalobce může účinně namítat jen takovou nezákonnost, kterou byl zkrácen na svých právech, přičemž zkrácením na právech je nutno rozumět nejen zkrácení na právech hmotných, ale i na právech procesních (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 7 A 139/2001 - 67). Žalobní legitimace pak nepřísluší tomu, jehož práva nebo povinnosti nebyly rozhodnutím ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. založeny, změněny, zrušeny nebo závazně určeny (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 2. 2004, č. j. 5 A 35/2002 - 29, publikované pod č. 218/2004 Sb. NSS). Žalobní legitimace podle ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. je založena tvrzením účastníka řízení, že byl na svých subjektivních (hmotných) právech zkrácen buď přímo rozhodnutím správního orgánu nebo v důsledku porušení svých procesních práv v řízení, jež předcházelo vydání napadeného rozhodnutí. Předpokladem věcné legitimace pak je, že žalobce je nositelem subjektivního hmotného práva, proti jehož porušení žalobou brojí (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 8/2004 - 61, www.nssoud.cz).

K otázce aktivní legitimace ve správním soudnictví se již opakovaně vyjádřil ve svých rozhodnutích rozšířený senát Nejvyššího správního soudu. V usnesení ze dne

12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56 (publikováno pod č. 534/2005 Sb. NSS), vyslovil: *„Věcná legitimace je potom stavem plynoucím z hmotného práva, mající ovšem význam pouze v rámci procesu. Věcná legitimace je předpokladem úspěšnosti žaloby a nikoliv předpokladem meritorního projednání a rozhodnutí věci, jako je tomu u procesní podmínky. Aby byl žalobce úspěšný, musí být aktivně věcně legitimován, tj. musí být nositelem subjektivního práva, jehož ochrany se domáhá, a žalovaný musí být legitimován pasivně, tj. musí být nositelem tomu odpovídající subjektivní povinnosti; z tohoto pravidla platí jako výjimky případy, v nichž je věcná legitimace založena procesně: u aktivní věcné legitimace je to např. § 65 odst. 2 s. ř. s., u pasivní je to případ, kdy po vydání napadeného rozhodnutí dojde k přechodu působnosti na jiný správní orgán.“* V usnesení ze dne ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42 (publikováno pod č. 906/2006 Sb. NSS) pak rozšířený senát poukázal na *„neudržitelnost takové interpretace § 65 odst. 1 s. ř. s., která omezuje přístup k soudu tím, že striktně vyžaduje v každém jednotlivém případě hledání porušeného subjektivního hmotného práva, jakož i úkonu, který subjektivní hmotné právo založil, změnil, zrušil či závazně určil. Vyskytují se totiž poměrně zhusta situace, kdy se správní úkon dotýká právní sféry žalobce, a přesto žádné právo striktně vzato nezaložil, nezměnil nebo závazně neurčil. Stejně tak nelze vždy žalobní legitimaci podmiňovat zkrácením na hmotných subjektivních právech: jednak se určitá rozhodnutí hmotněprávní sféry žalobce vůbec nedotýkají (a přesto jsou podrobena přezkumu – viz i citovaná judikatura Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva), jednak je takový požadavek zpochybnitelný už z toho důvodu, že předmětem soudního řízení není hmotné právo žalobce, ale jím uplatněný procesní nárok. Ze všech těchto příčin nelze § 65 odst. 1 s. ř. s. vykládat doslovným jazykovým výkladem, ale podle jeho smyslu a účelu. Žalobní legitimace podle tohoto ustanovení musí být dána pro všechny případy, kdy je dotčena právní sféra žalobce (srov. i uvedený Hoetzelův názor), tj. kdy se jednostranný úkon správního orgánu, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, závazně a autoritativně dotýká jejich právní sféry. Nejde tedy o to, zda úkon správního orgánu založil, změnil, zrušil či závazně určil práva a povinnosti žalobce, nýbrž o to, zda se – podle tvrzení žalobce v žalobě – negativně projevil v jeho právní sféře.“*

Na citovaná usnesení navazuje usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 86 (publikováno pod č. 1764/2009 Sb. NSS), kde je mimo jiné uvedeno, že *„[s]oudní řád správní je svojí povahou „obrannou“ normou. Není normou „kontrolní“, která by umožňovala komukoliv iniciovat, prostřednictvím podání žaloby ve správním soudnictví, kontrolu jakéhokoliv úkonu veřejné správy. Má pouze zajistit poskytování právní ochrany v případech, kdy veřejná správa vstupuje do právní sféry fyzických nebo právnických osob. Hraničním kritériem pro žalobní legitimaci je právě tvrzený zásah do veřejných subjektivních práv. Nikoliv veškerá činnost (případně veškeré pochybení) veřejné správy je podrobena soudní kontrole ze strany fyzických a právnických osob, ale pouze ta, kdy činnost správy přesáhne do jejich veřejných subjektivních práv.* Dále dovodil, že *„žalobní legitimace ve správním soudnictví by napříště neměla být svázána s existencí ex ante přesně specifikovaných veřejných subjektivních hmotných práv žalobce, ale s tvrzeným zásahem do právní sféry žalobce. Tak tomu bude vždy v situaci, kdy se jednostranný úkon orgánu moci výkonné, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, závazně a autoritativně dotýká právní sféry žalobce.“*

V daném případě není pochyb o tom, že stěžovatelka byla v době podání žaloby k jejímu podání aktivně legitimována. Tvrdila v ní totiž porušení svých subjektivních práv

v důsledku vydání napadeného správního rozhodnutí a zároveň byla jako spoluvlastnice nemovitostí, jichž se správní rozhodnutí týkalo, nositelkou těchto práv. Avšak poté v průběhu řízení o této žalobě bylo na základě návrhu osoby zúčastněné na řízení u Okresního soudu Praha - východ zahájeno řízení, které pokračovalo u Krajského soudu v Praze, o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví stěžovatelky a osoby zúčastněné na řízení, které se týkalo i pozemků dotčených opravou chyby. V průběhu tohoto řízení stěžovatelka a osoba zúčastněná na řízení uzavřely smír, podle kterého bylo jejich podílové spoluvlastnictví zrušeno a vypořádáno tak, že do výlučného vlastnictví osoby zúčastněné na řízení byly přikázány přesně specifikované nemovitosti (včetně pozemků p. č. 1585/1 až 1585/8) a do výlučného vlastnictví stěžovatelky byly přikázány pozemky p. č. 1587/2 a p. č. 1587/3 s tím, že osoba zúčastněná na řízení zaplatila stěžovatelce odpovídající částku v penězích na vyrovnání jejího spoluvlastnického podílu. Tento smír byl schválen usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 12. 7. 2007 ve znění opravného usnesení ze dne 21. 4. 2008. Ústavní stížnost stěžovatelky proti opravnému usnesení Ústavní soud usnesením ze dne 9. 12. 2008, sp. zn. III. ÚS 1703/08, odmítl. Od roku 2007 tak stěžovatelka není spoluvlastnicí pozemků dotčených opravou chyby.

Skutečnost, že stěžovatelka pozbyla vlastnické právo k předmětným pozemkům, podle Nejvyššího správního soudu nezůstala bez vlivu na její aktivní legitimaci. Procesní předpoklad aktivní legitimace byl sice splněn tím, že stěžovatelka tvrdila porušení svých práv, nicméně již nadále nebyla nositelkou hmotného práva, se kterým byla její aktivní legitimace neoddělitelně spjata. V případě soudního přezkumu rozhodnutí o opravě chyby v katastrálním operátu totiž nelze aktivní legitimaci z povahy věci oddělit od vlastnického práva k nemovitosti, popř. jiného práva zapisovaného do katastru, které se oprava chyby týká [§ 2 odst. 1 písm. d) a § 8 odst. 1 katastrálního zákona]. Není tedy správný názor městského soudu, že *„ačkoliv žalobkyně není v době vydání tohoto rozhodnutí soudu již spoluvlastnicí předmětných nemovitostí, které bylo smírem vypořádáno, neubral jí právo na projednání žaloby proti napadenému správnímu rozhodnutí, neboť zákonnost tohoto rozhodnutí posuzoval v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. dle skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí.“* Účastníkovi řízení totiž nemůže být upřeno právo, které v průběhu řízení pozbyl a které přísluší jiné osobě. K této skutečnosti měl městský soud přihlédnout z úřední povinnosti. Naopak, tím, že se meritorně zabýval věcí za situace, kdy stěžovatelce již nesvědčila aktivní procesní legitimace, se dopustil vady řízení, která mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí, neboť výsledkem řízení za takové situace nemohlo být meritorní rozhodnutí.

Jelikož stěžovatelka pozbyla aktivní legitimaci až v průběhu soudního řízení, měl se městský soud zabývat tím, zda místo stěžovatelky nemůže do řízení vstoupit nový vlastník předmětných nemovitostí. S. ř. s. neobsahuje žádné ustanovení, které by upravovalo důsledky singulární sukcese pro řízení před správními soudy, a proto je v takovém případě nutno za použití § 64 s. ř. s. přiměřeně aplikovat ustanovení prvé a třetí části o. s. ř., in concreto ust. § 107a o. s. ř.

Podle citovaného ustanovení může žalobce, má-li za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, navrhnout, dříve, než soud o věci rozhodne,

aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107 o. s. ř.

O možnosti podat návrh podle ust. § 107a, odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. byl městský soud povinen stěžovatelku poučit. Tato povinnost vyplývá z ust. § 36 odst. 1 s. ř. s., podle kterého mají účastníci v řízení rovné postavení a soud je povinen poskytnout jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu.

Argumentoval-li městský soud v souvislosti se změnou v osobě vlastníka předmětných pozemků ust. § 75 odst. 2 s. ř. s. (správně odst. 1), podle kterého soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že stavem právním ve smyslu citovaného ustanovení se rozumí stav právního řádu v době rozhodování správního orgánu a dále stav konkrétních právních vztahů, např. vztahů vlastnických (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 As 2/2009 - 80, www.nssoud.cz). Skutkový a právní stav v době rozhodování správního orgánu tedy, spolu s obsahem žalobních bodů a případnými vadami, ke kterým musí soud přihlížet z úřední povinnosti, tvoří základní rámec soudního přezkumu správního rozhodnutí. V průběhu soudního řízení však soud v určitých případech může, a někdy dokonce musí, rámec soudního přezkumu vymezený v ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. překročit. Při hodnocení právního stavu může nastat situace, kdy soud musí zohlednit určitou pro posuzovanou věc zcela zásadní změnu. Např. nemůže odhlédnout od toho, že právní norma, kterou aplikoval správní orgán v napadeném rozhodnutí, byla v mezidobí zrušena Ústavním soudem pro rozpor s ústavním zákonem (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2003, č. j. 7 A 146/2001 – 29, publikován pod č. 2/2003 Sb. NSS). Vedle změny právního stavu, která se týká pozitivního práva, může nastat změna i v právních vztazích. Tak tomu bylo i v dané věci, kdy stěžovatelka v průběhu soudního řízení pozbyla vlastnické právo k nemovitostem dotčeným opravou chyb v katastrálním operátu. Jak již bylo uvedeno, městský soud byl povinen tuto změnu právního stavu v řízení zohlednit a tím, že tak neučinil, nastala situace, že jednal s účastnicí řízení, jejíž práva nemohla být výsledkem řízení jakkoliv dotčena.

V souvislosti s interpretací ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. nelze přehlédnout závěry vyjádřené Nejvyšším správním soudem v usnesení ze dne 9. 2. 2005, č. j. 1 Afs 38/2004 - 140 (publikováno pod č. 559/2005 Sb. NSS), v němž bylo mimo jiné vysloveno, že *„[s]oud ve správním soudnictví při přezkoumávání individuálního správního aktu vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Tento skutkový a právní stav zahrnuje nejen soubor skutkových zjištění učiněných správním orgánem a hodnocení těchto zjištění v souladu s právní úpravou účinnou v okamžiku jeho rozhodování, ale též uzavřený počet individuálně vymezených účastníků správního řízení. Jen s nimi soud jedná v následném přezkumném řízení (nepodá-li ovšem žalobu tzv. opomenutý účastník správního řízení) a právě jejich subjektivní práva a povinnosti mohou být dotčeny změnou, shledá-li soud správní rozhodnutí nezákonným. (Podobně je procesní nástupnictví v případech singulární sukcese vyloučeno i v řízení o dovolání a o žalobě pro zmatečnost: ustanovení § 107a občanského soudního řádu se zde nepoužije právě proto, že soud je při rozhodování vázán stavem, jaký tu byl v době vydání rozhodnutí napadeného některým z těchto mimořádných opravných*

prostředků.) (...). Co se týče singulární sukcese, již stěžovatelka dokládá, ta nemá v řízení před správním soudem žádné účinky: jednak proto, že nemůže nijak zasáhnout do stavu existujícího v době rozhodování správního orgánu; jednak také proto, že soukromoprávním úkonem nelze měnit obsah veřejnoprávního vztahu ani jeho subjekty. Stejně jako není možno prostředky soukromého práva převádět veřejnoprávní povinnost, není možno z jejich titulu nabývat ani subjektivních veřejných práv." Citovaný právní závěr by mohl svědčit správnosti právního názoru vysloveného městským soudem v napadeném rozsudku, ale vzhledem ke zcela odlišné procesní situaci a předmětu řízení není tento závěr pro danou věc použitelný. Předmětem soudního řízení byl totiž v uvedené věci přezkum rozhodnutí, jímž byl žalobkyni vyměřen celní dluh, a ta pak v řízení o kasační stížnosti navrhla, aby na její místo do řízení vstoupila fyzická osoba, které postoupila svou budoucí pohledávku za státem odpovídající výši celního dluhu, jehož vyměření považovala za nezákonné. Odlišnost uvedeného případu od dané věci je zcela zjevná, protože v případě vyměření celního dluhu se jedná o rozhodnutí, z něhož vyplývající povinnost je striktně vázána na osobu dlužníka a není samostatně převoditelná na jiné osoby (tj. singulární sukcese zde není možná, v úvahu připadá pouze univerzální sukcese, např. děděním), nikoliv na právo k nemovitosti, jako tomu bylo v dané věci, které je – na rozdíl od majetkových práv či závazků celní či daňové povahy – samostatně převoditelné na jiné osoby.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud tím, že nezohlednil změnu vlastníka nemovitostí, jichž se týkala oprava chyby v katastrálním operátu, zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonnost napadeného rozsudku, přičemž k této vadě zdejší soud přihlédnul z úřední povinnosti. Napadený rozsudek je z tohoto důvodu nepřezkoumatelný [§ 109 odst. 3 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Vzhledem k tomuto závěru se již Nejvyšší správní soud nezabýval jednotlivými stížními námitkami.

Z uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud zrušil výrok II. A na něm závislé výroky III. a IV. napadeného rozsudku (§ 109 odst. 2 s. ř. s.) a věc v tomto rozsahu vrátil městskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

V dalším řízení je městský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud již nerozhodoval o opakovaném návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ze dne 29. 6. 2010, protože rozhodl bez zbytečného odkladu o věci samé. Za této situace potom nemohou skutečnosti tvrzené jako důvod pro přiznání odkladného účinku ani nastat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 2 Azs 3/2003 - 44, publikovaný pod č. 173/2004 Sb. NSS).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. srpna 2010

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu